Donderdag 16 November 1944. DAGBLAD 61ste Jaargang No. 4361

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden 3 gld.; Suriname en het buitenland 3,50 gld..

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog Redactie-adres Conscientiesteeg 27, telef. 1858; Postbus 80, Willemstad.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Conscientiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad, N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38.

Roermond binnen het Britse Schootsveld.

De Kleine Boorstraat en Heythuizen genomen.

De val van Metz nabij.

Geallieerden op onze Mapia-eilanden

VIJFMOGENDHEDEN-BIJEENKOMST IN MOSKOU?

door

Joseph Dynan.

De leidende Franse kringen houden bespiegelingen over de mogelijkheid — als gevolg van Stalins uitnodiging aan De Gaulle om Moskou te bezoeken — dat de volgende grote bijeenkomst der Verenigde Naties in Moskou gehouden zal worden waar De Gaulle dan aan zal deelnemen met Churchill.

Roosevelt, Stalin en misschien ook Tsjang Kai Sjek. De datum van de conferentie is nog niet bepaald, doch de bekendmaking van het cabinet, dat De Gaulle en Bidault „binnenkort" zullen vertrekken naar de Sovjet Unie, deed veronderstellen, dat de bijeenkomst misschien tegen het einde van de maand zal plaatsvinden.

Stalins uitnodiging na de Geallieerde erkenning van De Gaulle's regering en haar toelating tot de Europese Adviescommissie, verzegelde Frankrijks terugkeer in de kring van grote mogendheden. De Gaulle's aanwezigheid bij beslissingen die getroffen zullen moeten worden, wordt beschouwd als een gevolg van de Franse deelneming aan het formuleren van de politiek over continentale aangelegenheden. De uitnodiging wordt gezien als het eerste concrete resultaat van de besprekingen tussen De Gaulle en Churchill.

Voor Roosevelt zowel als voor De Gaulle zou het de eerste reis naar de Sovjet Unie betekenen. Churchill toefde er nog kort geleden.

De Fransen, die slechts enkele dagen geleden lazen van Stalins uitnodiging aan Roosevelt en Churchill om naar Moskou te komen voor een conferentie, legden de ogenblikkelijke aanvaarding van de uitnodiging door De Gaulle uit als een bewijs, dat de andere Geallieerde leiders ingestemd hadden de lange luchtreis naar Rusland te maken.

De Franse deelneming aan zulk een conferentie wordt nodig geacht gezien de vele vraagstukken, waarbij Frankrijk belang heeft; welke klaarblijkelijk op de agenda komen. Een der voornaamste is de regeling ten aanzien van het verslagen Duitsland. Frankrijk zegt eveneens belang te hebben bij de oplossing der vraagstukken de Balkan betreffende, alsook bij de vaststelling van Polens nieuwe grenzen. Frankrijk heeft belang bij de Poolse quaestie omdat het oorspronkelijk met Duitsland in oorlog kwam om Polen, — afgezien van de traditionele vriendschap tussen de twee landen.

De toekomst van Spanje en de vorming van een „entente" tussen de Westelijke mogendheden zoals Engeland, Frankrijk, Nederland, België en Noorwegen, zijn ook onderwerpen die besproken kunnen worden bij de bespreking van het Europese beeld.

Het is zeer wel bekend op de Quai d'Orsai, dat Rusland gekant is tegen elk sterk verbond der Westelijke landen, aangezien daardoor te zeer een blok of „cordon" gevormd wordt tegen de Russen.

Om deze reden zijn De Gaulle en andere Franse zegslieden voorzichtig genoeg om te verklaren, dat hun besprekingen met de Britse, Belgische en Nederlandse staatslieden beperkt zijn tot algemene sociale en economische vraagstukken van gemeenschappelijk belang in verband met hun aardrijkskundige ligging en niet ten doel hebben een blok te vormen, „dat zich op zekere dag tegen een ander blok zou kunnen keren".

Russische druk op andere kleine Westelijke landen blijkt o.a. uit de verklaring van België's Minister van Buitenlandse Zaken Spaak, dat het woord „blok" moet worden vervangen door „entente".

De eventuele deelneming van Frankrijk aan de oorlog in de Stille Oceaan wordt gezien als een reden te meer waarom De Gaulle aanwezig moet zijn bij een conferentie der grote mogendheden, indien Tsjang Kai Sjek wordt uitgenodigd of indien de oorlog tegen Japan op de lijst der te bespreken onderwerpen staat. De reis naar Moskou zal vermoedelijk een gunstig effect hebben op De Gaulle'osips hebben op De Gaulle's positie in het binnenland, aangezien de meeste critiek op zijn régime van de communisten kwam. (Parijs, (AP) 15.11).

DE GEALLIEERDE AANVALLEN IN WEST-EUROPA.

door

Austin Bealmear.

De Noordamerikaanse soldaten zijn het Fort Driant voorbijgetrokken en kwamen tot vlak bij de buitenwijken van Metz, zodat zij van drie zijden de stad in een doodsgreep houden, terwijl in het Noorden de Britse troepen 8 kilometer vooruitrukten door de heistreek van Zuid-Oost Nederland binnen 60 kilometer van het Duitse nijverheidscentrum Duisburg.

Zowel Fort Driant als Fort Jean d'Arc — twee van de negen grote bastions, die rondom Metz liggen — werden geneutraliseerd door Pattons 95e divisie, welke de twee kleinere forten Hubert en Jussy nam bij haar doorbraak naar de buitenwijken van Metz uit het Westen. Fort Illange op 22 kilometer ten Noorden van Metz en vlak bezuiden Thionville, werd ook bestormd en het nazie-garnizoen werd gedood of gevangen genomen.

Driants kanonnen, die gisteren af en toe donderden toen de Noordamerikanen er voorbij begonnen te trekken, zijn thans stil waaruit men opmaakt, dat de Duitsers het 2½ kilometer lange bouwwerk op de Westelijke oever van de Moezel ontruimd hebben, gelijk zij vroeger reeds de forten Yser en Aisne ontruimden na slechts met kleine wapenen verzet te hebben geboden.

Rechts bezuiden Metz drong de Noordamerikaanse 5e divisie vooruit binnen iets meer dan anderhalve kilometer van de stad, terwijl enkele der meest vastberaden tegenaanvallen werden afgeslagen, die de nazies deden sedert Patton acht dagen geleden met zijn winter-offensief begon.

Peltre op 4 kilometer ten Zuid-Oosten van Metz, werd van den vijand gezuiverd en Duitse tegenaanvallen werden afgeslagen langs de nabijliggende Pouilly-keten van waar de Noordamerikaanse kanonnen de voornaamste ontsnappingsroute voor den vijand uit Metz naar de grens van het Saargebied beheersen. Voor de eerste maal sedert de Noordamerikaanse aanval begon, gebruikten de Duitsers ook een grote strijdmacht van gepantserde voertuigen tegen Pattons 80e divisie voetvolk ten Zuiden van het Remilly-bos ten Zuid-Oosten van Metz, doch de Noordamerikanen brachten haar tot staan en wierpen haar terug tot binnen 6½ kilometer van de stad Falkenburg (Faulquemont), welke op slechts 16 kilometer van de Duitse grens ligt.

Het vriesweer en de mijnenvelden boden de meeste tegenstand aan Montgomery's tweede leger, dat thans aanvalt ten Zuid-Oosten van Eindhoven in Nederland.

Een staf-officier zeide: „Wij dringen snel vooruit en op het ogenblik is er niet veel te zien wat ons zal tegenhouden." De Britten wisten spoedig drie van hun vier oorspronkelijke bruggenhoofden samen te voegen in één, welke ongeveer 5 kilometer breed is, waar de Noordervaart en het Kanaal van Nederweert-Wessem samenkomen op 29 kilometer ten Zuid-Westen van Venlo.

Het vierde bruggenhoofd over het Kanaal van Nederweert-Wessem werd uitgebreid op slechts 13 kilometer van de stad Roermond. Een Britse colonne heeft Grathem genomen binnen 8 kilometer ten Westen van Roermond en het dorp Leveroy op 11 kilometer ten Noord-Westen van Roermond werd genomen na een lichte schermutseling.

De Britse aanval, welke Dinsdag laat op de dag begon achter een gordijnvuur van 400 kanonnen, duurde de gehele nacht door en werd geholpen door vlammenwerpers. De aard van het terrein maakt het speciaal een taak voor het voetvolk; de tanks bieden slechts steun als verplaatsbaar geschut. Sneeuw en hagel maken steun van vliegtuigen practisch onmogelijk.

De Duitse stad Duisburg, waarop de aanval gericht schijnt te zijn, is een groot centrum van Hitlers oorlogsindustrie. Een Britse officier zeide, dat de Duitsers zich mogelijk terug zullen trekken over de Maas.

Doordat de vijand de machtige forten van Metz practisch zonder strijd opgeeft, wordt ook gezien als een teken, dat zij zich naar de Rijn terug zullen trekken. Sommige waarnemers geloven, dat de Duitse commandanten hun reserves elders willen gebruiken waar zij veel meer nodig zullen zijn. Er is echter geen definitief bericht omtrent een Duitse terugtrekking uit Metz.

Aan de rechtervleugel van Pattons offensief verdreven drie regimenten van de 26e Noordamerikaanse divisie infanterie de laatste Duitsers uit het Bride et Coecking bos en veroverden zij Marsal op 8 kilometer ten Zuid-Westen van Dieuze. De 35e divisie stormde Morhange binnen op 37 kilometer ten Zuid-Oosten van Metz. Ten Zuiden van Pattons grote aanval stieten de Noordamerikanen van het 7e leger dieper door in de besneeuwde uitlopers van de Vogezen. De vijandelijke tegenstand was het felst in de Noordelijke sector beoosten het Forêt de Parloy, doch neemt Zuidelijker af. Radio-Parijs meldde, dat de Geallieerde troepen zich binnen minder dan 3 kilometer van de Bonhomme-pas bevinden en ongeveer 3 kilometer van St. Die en de St. Maris pas. Veldberichten zeggen, dat de sneeuw 20 centimeter hoog ligt in de Vogezen. Het is echter winterweer langs het gehele front (Geallieerd Hoofdkwartier, (AP) 16.11).

DE ST. DAVIDSEILANDEN GEINVADEERD.

door

Murlin Spencer.

Kleine Noordamerikaanse eenheden invadeerden de [Nederland-Indische] Mapia, Boenai- of St. Davidseilanden, die minder dan 8 km. benoorden Nieuw-Guinea liggen. Dit geschiedde Woensdag als een veiligheidsmaatregel om de Japanse kustwaarnemers en hun stations op te ruimen. De Noordamerikanen ondervonden niet zoveel weerstand. Twee dagen lang hielp de Noordamerikaanse marine, zodat de vijandelijke installaties in vlammen stonden.

Iemand zeide ook, dat deze maatregel bedoelt om de belangrijke Noordamerikaanse luchtbasis op het eiland Buk (van de Schouten-eilanden), te beveiligen. De Japanse waarnemers op de Mapia-eilanden bevinden zich slechts 228 km. ten Noord-Westen van Biak. Uitvoerige berichten omtrent de invasie van de St. Davidseilanden zijn er nog niet. (Philippijnen (AP) 16.11).

[De Mapia, Boenai- of St. Davidseilanden vormen een deel van ons Oost-Indië. Er zijn er slechts 3 met een gezamenlijke oppervlakte van 6 km², dus alle drie samen evengroot als Klein-Bonaire! Er wonen bijna geen mensen — Red.].

MADRID ERKENT DE GAULLE.

Een Spaanse diplomatieke afvaardiging heeft officieel medegedeeld, dat de Spaanse regering te Madrid het regiem van De Gaulle als voorlopige regering van de Franse republiek heeft erkend.

De Spaanse gezant Jose Sangroniz overhandigde de nota hieromtrent aan den Fransen minister van buitenlandse zaken Georges Bidault. Bij een onderhoud dat beiden hadden, zeide Sangroniz dat Spanje het op prijs stelt de goede verstandhouding tussen de beide landen te bestendigen. Het Franse antwoord is nog niet bekend, maar vermoedelijk zal de Quai d'Orsay binnen enkele dagen nu wel mededelen, dat de Gaulle ook Franco erkend heeft.

Als gevolg van een en ander zullen de Spaanse consulaten in Zuid-Frankrijk die onder Franco staan, worden heropend. Ongeveer twaalf consulaten werden ten tijde der bevrijding bezet door Spaanse leden van de Franse binnenlandse strijdkrachten. De Franse autoriteiten hebben sedertdien deze consulaten van de Republikeinen afgenomen om hen aan Franco terug te geven. De wederzijdse erkenning zal ook de heropening van handelsbetrekkingen ten gevolge hebben. Frankrijk zou dan weer olijfolie, ijzer en kwik kunnen kopen.

Men voorziet bittere critiek van de linkerzijde op De Gaulle's erkenning van Franco, welke binnen weinig dagen tegemoet kan worden gezien. (Parijs, (AP) 16.11).

EEN LEZING IN MOSKOU.

Voor een gehoor, waaronder manschappen van het Rode leger en Japanse correspondenten, verklaarde Kolonel Ivan Tolchenov op een lezing in Moskou, dat de oorlog in de Stille Oceaan zich ongunstig ontwikkelt voor Japan. Deze militaire autoriteit zeide: „Japan risqueerde de strijd tegen twee grote mogendheden — de Verenigde Staten en Groot Britnnië — als gevolg van zijn oude expansie-politiek. Japan heeft de Sovjet-Unie ook verschillende malen aangevallen. Wij mogen herinneren aan het Mongoolse grensincident der Japanners in 1939. De weedzame Sovjet-politiek is steeds geweest ertoe te bewegen de vrede te bewaren met de U.S.S.R." (Moskou, (AP) 15.11).

AANVAL OP DORTMUND.

Zware bommenwerpers van de Raf hebben een fabriek voor kunstmatige olie te Dortmund in het Ruhrgebied aangevallen. Het was de eerste onderneming der zware bommenwerpers sedert de aanval van Zondagmorgen waarmede de „Tirpitz" tot zinken werd gebracht. De bommenwerpers werden geëscorteerd door Mustangs, doch de omvang van de strijdmacht noch de resultaten van het bombardement werden ogenblikkelijk bekend gemaakt (Londen, (AP) 15.11).

PARIJSE PERS WIL DE NACHTCLUBS DICHT.

De pers van Parijs drong er bij de regering op aan de nachtclubs van de stad voor de duur van de oorlog te sluiten. Ook besloten de bladen geen advertenties van de nachtclubs meer op te nemen (Parijs, (AP) 15.11).

IS HITLER IN JAPAN?

Gordon Fraser, een correspondent van de Blue Network, die zich met het Noordamerikaanse 1e leger in Duitsland bevindt, zegt, dat een van de meningen der Noordamerikaanse soldaten is, dat Hitler in leven is, doch zich in Japan bevindt waarheen hij reisde per duikboot (New York, (AP) 15.11).

30 SCHEPEN.

De Britse Admiraliteit maakte bekend, dat lichte kuststrijdkrachten in de Adriatische Zee 30 vijandelijke schepen waaronder twee grote bevoorradingsschepen en drie e-boten tot zinken hebben gebracht gedurende de laatste twee maanden.

Het nieuws van vandaag.

De Kleine Boorstraat is genomen. En Leveroy en Baexem en Grathem en Heythuizen (spelling verschilt op verschillende atlassen) en Meiel en Donk. Het Britse 2e leger komt vooruit en Roermond ligt reeds binnen zijn schootsveld. „Er is voorlopig niets in zicht wat ons kan tegenhouden" zeide een van Montgomery's stafofficieren. Geallieerde correspondenten spreken reeds van een opmars naar Duisburg aan de Rijn, een van Hitlers industrie-centra.

Sneeuw en ijs kunnen het laaiende vuur aan het Europese Westfront niet doven. Integendeel: de strijd laait hoger op. In Oost-Frankrijk vallen de Geallieerden aan van de Luxemburgs-Frans-Duitse grens tot de Frans-Zwitsers-Duitse grens. Metz wordt bestormd en het schijnt alsof de Duitsers ingezien hebben, dat het beter is hun troepen te sparen voor later. Sommige der machtigste forten van deze vestingstad werden zonder veel tegenstand genomen en andere — het Fort Driant en het Fort Jeanne d'Arc — werden gepasseerd. Als Metz capituleert, is het groot nieuws. Op 27 October 1870 capituleerde het aan de Duitsers. Nu staat het op het punt verloren te gaan voor de Duitsers. Duitse commentators beginnen ten minste hun luisteraars reeds hierop voor te bereiden. Metz is hoofdstad van het Departement van de Moezel en heeft ongeveer 80.000 inwoners. De cathedraal van Metz is beroemd om haar schoonheid.

In de Vogezen valt het Frans-Noordamerikaanse 7 leger ook krachtig aan en de vijand moet er eveneens terugvallen voor de Geallieerde druk. Generaal Marie Emil Bethouart, die in 1940 de Franse expeditie naar Noorwegen leidde heeft hier het bevel over de Franse bergtroepen. De sneeuw ligt 2 decimeter hoog.

Het is trouwens winterweer langs het gehele Europese Westfront. De luchtmacht, die vanwege het weer enkele dagen op haar bases moest blijven, begint echter weer bezoeken te brengen aan doelen in Duitsland. Hedenmorgen trokken grote formaties uit.

In Italië kwamen de Geallieerden nog een weinig vooruit en ook in Hongarije vorderden de Russen. Zij namen vele plaatsen en het is duidelijk, dat Boedapest gedoemd is. Franco heeft de regering van De Gaulle erkend en men verwacht, dat de Fransen binnen enkele dagen ook de regering van Franco zullen erkennen. Dit zal wel weer enige wrijving geven met de communisten en de Spaanse republikeinen, die onlangs een mislukte poging deden om een opstand in Spanje uit te lokken. Charles Foltz seint de bizonderheden van deze onderneming uit Londen.

In de Stille Oceaan zijn Noordamerikaanse troepen geland op onze Mapia-eilanden benoorden Nieuw Guinea. Op Leyte in de Philippijnen wordt de opmars intussen voortgezet in de richting van Ormoc.

De Nationaal-Curaçaose Geschiedenis op onze scholen.

Ruimte en leerkrachten te kort.

Dr. Goslinga bespreekt mogelijkheid Hoger Onderwijs.

In een goed geschreven stuk in „Jong Suriname" — bijna alle stukken in dit uitnemende blad zijn goed geschreven — schreef iemand indertijd, dat het met geschiedenis-onderwijs nog wel wat beter kon. Dat de Rijn bij Lobith „ons" land binnenkomt, de „vaderlandse" geschiedenis omtrent een hele rij graven, hertogen en bisschoppen als Dirk III, Reinoud IV en Jan van Arkel, die onderling tegen elkander vochten, de vuurspuwende bergen van Java. Daar zit veel waars in. In Suriname leren de kinderen van ons Curaçao alleen maar dat het bestaat uit 6 eilanden (hetgeen 8 moest zijn) met Willemstad als hoofdstad en een olieraffinaderij waar Surinamers werken. Curaçao, zo schrijft Jong Suriname, leert meer van Suriname, dan men in Suriname doet ten opzichte van Curaçao. „Van Surinaamse geschiedenis hebben velen van ons nooit gehoord op school", zegt het blad. Daar zit inderdaad veel waars in en daarom was ons de vraag van het Statenlid John Horris Sprockel — hij sprak niet als voorzitter — omtrent het Curaçaose geschiedenis-onderwijs alhier uit het hart gegrepen.

De Heer Sprockel had in dit verband Vondel geciteerd: „de liefde tot zijn land is ieder aangeboren." Hiertegenover verzekerde de Inspecteur dat er ook op de Curaçaose volksscholen onderwijs in de Geschiedenis van Curaçao wordt gegeven, vooral sedert de Fraters van Tilburg in 1934 een beknopt en in 1942 een bredere behandeling hebben uitgegeven. Volgens Inspecteur Goslinga had de Heer Sprockel ten onrechte gemeend, dat het vak geschiedenis niet op het leerplan der cunucuscholen kon voorkomen en die mogelijkheid pas bij P. B. 1944 no. 1 is geopend. Dr. Goslinga zeide dat die mogelijkheid steeds heeft bestaan, maar dat er geen gebruik van werd gemaakt; het kon erg moeilijk want voor de vier hoofdvakken, lezen, schrijven, rekenen en Nederlandse taal eist de wet 18 uren van 60 minuten per week en daardoor werd bijna de gehele leertijd opgeslokt. In de overige uren gaf men nog wel aardrijkskunde, plant- en dierkunde, zingen en tekenen, maar geen geschiedenis. Door verlaging van deze eis tot 16 uur is er ruimte voor het vak geschiedenis gekomen, en is men direct met de geschiedenis van Curaçao begonnen. Dr. Goslinga woonde daarover indertijd een les te Barber bij, die ging over Columbus en in vraag en antwoordvorm was gesteld.

„In geheel ander opzicht wil ik verbetering van het geschiedenis-onderwijs bepleiten, verklaarde Dr. Goslinga, maar dit is meer een zaak van degenen die de verantwoordelijkheid voor de leerplan der openbare en vooral de bizondere scholen dragen. Geschiedenis in nationale zin moet meer dan tot dusver de aandacht der kinderen leiden tot de eenheid van heel het Nederlandse volk gesymboliseerd in het Huis van Oranje. Niet hetgeen ons volk in vroeger eeuwen, ook hier op Curaçao, heeft verdeeld, maar datgene waarin we al eeuwenlang één zijn, moet meer naar voren worden gebracht. Ik hoop en vertrouw dat de heer Sprockel de eerste zal zijn, die mij hier zal bijvallen. Meer kan ik er hier niet van zeggen, het zou mij te ver voeren".

In de bek van een koe.

Op de school, te Barber woonde ik ook een les bij in het vak land- en tuinbouwkunde, dat op verzoek der Staten in het leerplan der G. L. O. A. scholen is opgenomen.

Tevoren bestond er te Soto al een leergang in dit vak, maar nu kon dank zij der medewerking der Zusters, de Heer Wietse A. de Vries, bedrijfsboer te Santa Martha, zowel te Barber als te West-Soto aan de scholen als vakonderwijzer verbonden worden. Het was een leerzame middag voor Dr. Goslinga. Hij leerde o.a. dat 10 à 20% der Curaçaose koeien, die een natuurlijke dood sterven, doodgaan door harde voorwerpen, spijkers en blikjes in haar maag, die bij ongewenste bewegingen in haar hart dringen! Zo'n spijker of blikje vertoeft soms dagenlang achter de kiezen van een koe en kan daar door een handige manipulatie tijdig verwijderd worden: men trekt de tong over zijn ondertanden en gaat veilig met de hand achter die kiezen om de bedreiging van het leven weg te nemen. Zo kan het leven van vele koeien gered worden en krijgen we meer melk, mogelijk zelfs een prijsdaling. Dat leert de Heer De Vries o.a. aan zijn pupillen niet alleen op papier, maar ook in werkelijkheid. Dr. Goslinga heeft de Vries drie jaren geleden al de jongens van Soto zien leren hun hand in een koeiebek te steken. Dit is maar een greep uit de nuttige lessen van den Heer De Vries. Hij doceert alles wat nodig en nuttig voor een Curaçaose boer met gemengd bedrijf kan zijn. Laat ons hopen dat de resultaten straks gezien mogen worden.

Het tekort aan leerkrachten blijkt nijpend, vooral bij het M.U.L.O. Onderwijs en bij het bizondere jongens M.U.L.O. op Aruba. Daar werkt het St. Dominicus college met 9 leerkrachten, terwijl deze M.U.L.O. school er 13 vanwege het Gouvernement vergoed kan krijgen. Gelukkig is het moederhuis dezer Congregatie te Baarle-Nassau al bevrijd. Reikhalzend zien de Frères uit naar hulp van buiten. Gelukkig heeft hun opgewektheid nog niet geleden.

Hoe groot het tekort aan bevoegde leerkrachten is moge blijken uit het feit dat thans reeds meer dan 15% van alle leerkrachten staat op plaatsen, waarvoor zij eigenlijk niet bevoegd zijn en waarvoor door den Gouverneur vergunning is verleend, ook bij de Mulo-scholen.

Vooral op Aruba ruimte tekort.

Ook besprak Dr. Goslinga het te kort aan schoolruimte. Reeds tweemaal werd de cursus der volksscholen van 12 op 16 maanden gebracht, teneinde den leerlingen toevloed tijdelijk tot staan te brengen. Thans heeft het schooljaar weer zijn normale duur van 12 maanden gekregen; met vrees en beven ziet de Inspecteur echter de aanvangsdatum 1 September 1945 tegemoet. Soms, zo zeide Dr. Goslinga wordt smalend gesproken of geschreven over de weinige activiteit van het Departement van Onderwijs te dezer

zake o.a. in de Amigoe van 30 Augustus. Ik moge in zulke gevallen aan de Redactie van deze en andere bladen slechts beleefd verzoeken ook de keerzijde der medaille te willen zien en eens even op te lopen op mijn Departement, dan zal men kunnen horen en lezen, welke schier bovenmenselijke pogingen dezerzijds zijn aangewend om het tekort te verminderen en te voorkomen en voorts dat de schoolbesturen dikwijls niet vrij uitgaan.

Voor het tekort aan schoolruimte op Aruba sedert 1937, het jaar waarin ik hier kwam, zijn vijf oorzaken:

1) de geweldige toeneming van het kindertal; 2) niet tijdige indiening van aanvragen om subsidie voor scholenbouw; voor de begroting 1938 was niets gevraagd, hoewel dit vóór 1 November 1936 had moeten geschieden [1]) 3) het laten uitkomen door het schoolbestuur van een architect van Oostenrijkse herkomst, die op 10 Mei 1940 naar Bonaire werd gebracht; 4) het tijdelijk stopzetten van alle bouwwerken door Gouverneur Wouters in September 1939; 5) het latere gebrek aan bouwmaterialen, gepaard aan het beperkte aantal deskundige bouwvakarbeiders.

De Inspecteur van het Onderwijs heeft toen alles gedaan om de vereiste middelen te krijgen en deze aanvankelijk zelfs zonder de vereiste requesten van het schoolbestuur op de begroting geplaatst. Later heeft het Bestuur in overleg met de Staten de Subsidieverordening gewijzigd bij P.B. 1942 No. 245, waardoor de bouw van scholen voor het bizonder onderwijs rechtstreeks door het Departement van Openbare Werken kon geschieden, als het schoolbestuur niet bij machte was dit te doen. Het Bestuur kan echter ook geen ijzer met handen breken, zegt Dr. Goslinga, en op Aruba kan men gelijktijdig niet teveel grote bouwwerken uitvoeren. Gelukkig is het laatste in Sint Nicolas vereiste schoolgebouw in aanbouw en bij de artikelsgewijze behandeling hoop ik voor de onmiddellijke voltooiing daarvan met zes in plaats van met vier lokalen de instemming van uw Staten te verkrijgen.

---

[1]) Het Schoolbestuur merkt hierbij op:

1o. Aan Rekesten voor scholenbouw en uitbreiding van scholen heeft het niet ontbroken; — de fout zat in hoofdzaak bij het Bestuur, dat niet meer toestond dan Noord-Aruba aangevraagd; vóór het jaar 1937.

13 Mei 1936 werd uitbreiding van de school te Noord-Aruba aangevraagd; — toegestaan werd één lokaal.

29 Augustus 1936 werd tekening en bestek voor bouw van jongensschool te San Nicolas ingediend.

18 November van hetzelfde jaar werd een Rekest ingediend voor de bouw van twee lokalen bij de jongensschool te Oranjestad.

5 Januari 1937 werd aangevraagd vergunning voor een jongensschool te Salinja-Curaçao.

18 Februari werd Rekest ingediend voor uitbreiding van Meisjesschool te Oranjestad Aruba met drie lokalen.

9 November werden Rekesten ingediend voor uitbreiding van scholen: St. Martinusgesticht. A, — school Niewindstraat en van Sta. Maria.

2o. Een andere reden van het tekort aan schoollokalen is het feit, dat tal van Rekesten, vergezeld van tekening en bestek, werden ingediend en strandden op het Departement van Financiën van toen, dat buitengewoon sterk was in het torpederen van alles wat het onderwijs betrof. Het Onderwijs werd er de dupe van, — het Schoolbestuur evenzeer, dat maar plannen moest laten maken, hetgeen zijn onkosten meebracht, om dan later die plannen te zien stranden. Zo is het met heel veel plannen ge- De Inspectie van het Onderwijs treft hierin geen blaam.

Wat den Oostenrijksen architect betreft, deze had meer dan tien jaren gewerkt op een Nederlands architecten-bureau en werd met goedvinding van den directeur van Openbare Werken door het Apostolisch Vicariaat in dienst genomen.

Het Fratershuis van consul Fensohn.

„Op Curaçao dreigt ook localennood, vooral bij de Fraters. Het Thomascollege moet geholpen worden. Reeds kocht onze vooruitziende wijze Frater Radulphus het huis met grote tuin van den voormaligen Duitsen consul aan het Leonard B. Smithplein voor een zeer hoog bedrag. Dit is een prachtstaaltje van onderwijsbeleid van dezen groten onderwijsman, die niet op een duizendje heeft gekeken om de toekomst van het St. Thomascollege in Otrabanda te verzekeren en een aanzienlijk volksdeel van dienst te zijn. Het zal mij een voorrecht zijn straks bij de artikelen f 25.000 als restitutie voor de grond voor de nieuwe kopschool van het College bij uwe Staten te mogen aanvragen. Het Thomascollege zucht evenals het St. Martinusgesticht onder het gebrek aan een gymnastieklocaal. Het oude werd voor twee klassen ingericht. Daarom is het gebouw aan het Leonard B. Smithplein urgent.

„Een gezonde ziel in een gezond lichaam".

Hiermede kwam Inspecteur Goslinga bij de lichamelijke oefening, waarover vroeger al eens werd geïnterpelleerd door den heer Jan Rustige. Dr. Goslinga heeft onlangs in het weekblad „Curaçao" van (24 Juni 1944) een artikel over deze zaak gelezen. Maar de conclusie noemt Dr. Goslinga wel heel optimistisch. De schrijver meende dat men op Curaçao wel met de opleiding voor de Middelbare acte in dit vak zou kunnen beginnen en dat bevoegde docenten aanwezig waren. Waarom zo vroeg Dr. Goslinga zich af dan niet eerst eens bij die bevoegde docenten geïnformeerd? Bedoeld artikel trok de aandacht van het Bestuur en door Dr. Goslinga werd in opdracht van den Gouverneur opnieuw een onderzoek ingesteld. „Bedoelde docenten, zo bevond de Inspecteur, zijn twee gehuwde dames met kleine kinderen, die wel enige lessen in lichamelijke oefening geven. Voor deze zeer moeilijke acte wordt in Nederland na het eindexamen H.B.S. nog ten minste drie jaar studie aan de Academie voor Lichamelijke of aan een bepaalde kweekschool geëist. De meeste candidaten zakken bovendien nog de eerste keer, wanneer zij opgaan. Gaarne wil het bestuur bevorderen dat jongelieden, oud-leerlingen der A.M.S. voor dit vak een wetenschappelijke opleiding in Nederland zullen ontvangen".

Reeds heeft Dr. Goslinga daarvoor in overleg met den Directeur der A.M.S. en de docenten in gymnastiek en athletiek aan deze school een inheems jongmens op het oog.

De lichamelijke oefening wordt ten zeerste door het Bestuur bevorderd.

1e. door gestage opleiding van leerkrachten; binnenkort zal er weer examen worden afgenomen. Er is al een 50-tal diploma's behaald;

2e door opneming van dit vak in de leerplannen der scholen, ook van de buitenscholen, waar dit sedert P.B. 1944 No. 1 mogelijk is;

3e. door de bouw van overdekte speelplaatsen.

Dr. Goslinga's utopie.

De beste lichaamsoefeningen op Curaçao zijn volgens Dr. Goslinga zwemmen en wandelen. Het eerste is helaas voor het volkskind bijna onmogelijk en de C.B.L.O. kan daar tot dusver geen verandering in brengen; het wandelen als sport neemt zeer toe en is tot dusver vooral voor de cunucu-jeugd de beste lichamelijke oefening geweest, die heilzaam op de gezondheid dezer kinderen heeft gewerkt. Men moet dit niet onderschatten. De leerlingen, die het verst van de scholen wonen, verzuimen meestal het minst en zijn steeds goed op tijd. Er zit in die verre wandeling stellig veel goeds en een bevordering der gezondheid, zegt Dr. Goslinga die verder over de onmogelijkheid van zwemmen zwijgt.

Hoger Onderwijs: koude douches zijn heerlijk.

Inzake Hoger Onderwijs, merkt Dr. Goslinga nog op dat alle belangstelling in onderwijszaken recht heeft op waardering; dit is het standpunt van het Bestuur; Op 20 Augustus 1943 gaf Dr. P. H. Maal blijk van die belangstelling, toen hij een vergadering in de Club de Gezelligheid bijeenriep om over Hoger Onderwijs op Curaçao te spreken. Prof. Dr. J. A. C. Fagginger Auer was daar ook bij aanwezig. Een comité voor onderzoek werd gevormd. In deze Staten werd op 16 September 1943 door mij als bestuursgemachtigde het standpunt van het Bestuur uiteengezet. In Januari had dit comité een onderhoud met den Gouverneur en diende daarop een request in. Het ging vooral over de jongens van de A.M.S.-B, die in Juli eindexamen zouden doen. Dit request werd door den Inspecteur in overleg met den Directeur der A.M.S. en den Algemeen Militair Commandant behandeld. De laatste toonde grote bereidheid tot medewerking. Trouwens tot dusver zijn alle leerlingen der A.M.S. van 19 jaar en ouder van dienstplicht door het Militair gezag vrijgesteld. Voor oud-leerlingen ging dit natuurlijk niet zonder de belangen van anderen te schaden.

De jongelui die in dienst moesten, zouden echter tijd voor lessen en studie krijgen. Het ging tenslotte om 4 oud-leerlingen en een anderen schutter, in het bezit van het einddiploma H.B.S. Op 5 April zeide de Gouverneur in zijn openingsrede den Staten steun aan gefundeerde plannen toe. Op 27 April werd een en ander door den Gouverneur aan het Comité-Maal bericht o.a. met verzoek een rechtspersoon te vormen om subsidie te kunnen ontvangen. Op 20 Juni d.a.v. verscheen in de „Beurs" een redactioneel artikel, waarin stond dat Dr. Maal verklaard zou hebben dat het antwoord een „koude douche" geweest zou zijn. M.i. zijn koude douches op het hete Curaçao heerlijk. Ik zou ook hier de pers willen vragen alvorens zo'n artikel te plaatsen eens even op mijn Departement te informeren. De wet, oa de Comptabiliteitswet, eist voor elke subsidie een rechtspersoon, dit is de meest gewone zaak ter wereld en geen middel om een zaak tegen te werken of te torpederen. Op 13 Juli d.a.v, verzocht de Gouverneur het Comité om opheldering. Op 30 Augustus d.a.v. schreef de Inspecteur van het Onderwijs aan het Comité, dat wilde men nog voor subsidie op de begroting 1944 in aanmerking komen, men zich moest haasten en den Gouverneur moest antwoorden. Dit laatste is niet geschied, wel is door bedoeld Comité, na overleg met het Koninklijk Instituut van Ingenieurs en met den Inspecteur van het Onderwijs een soort leerplan voor een leergang voor technisch „hoger onderwijs" opgesteld. De uitvoering hiervan is afhankelijk van bevoegde docenten. Deze zijn er volgens het Comité wel. Het is alleen de moeilijkheid ze beschikbaar te krijgen. De Directie der C.P.I.M. stelt voor de A.M.S. als het nodig is docenten beschikbaar. Of deze Directie dit ook voor het, zware praeparatie vereisende technische hoger onderwijs zal doen, is niet zeker. De Gouverneur staat op het standpunt, dat het Comité, dat deze arbeid begon, deze ook tot een goed einde moet brengen. Zijne Excellentie wil dit initiatief steunen. Bedoeld Comité bemerkt nu zelf hoe moeilijk zo iets tot stand is te brengen. Het is wel erg gemakkelijk zo iets te lanceren en dan het Gouvernement het te laten uitvoeren. Alleen de Staten hebben het recht dit te vragen. Een petitionaris kan dit van het Bestuur niet eisen. Dit lijkt veel op het bekende koekoeksei dat in anderer nest wordt gelegd om uitgebroed te worden. Het Bestuur is nog steeds wachtende op het definitieve antwoord van het Comité. Inmiddels is de situatie veranderd; één der gemobiliseerden is vrij gekomen om in het onderwijs te helpen, hij studeert Spaans. Van de vier anderen wil een niet uit dienst, hij wil officier worden. De twee overigen zullen zo'n leergang wel volgen, maar voor één hunner is het ideaal niet om ingenieur te worden, liever wordt hij dokter. De quaestie heeft daardoor voorshands veel van haar activiteit verloren.

Het oog van het Bestuur blijft inmiddels op een bevrijd Nederland gericht. Dit is hier herhaaldelijk, reeds in 1941 toen de A.M.S. opgericht werd door mij als bestuursgemachtigde betoogd, zegt de Inspecteur.

De Inspecteur besluit met te zeggen dat het onderwijs op Curaçao een levend organisme is, „het is niet dood, het is niet versteend het is niet achterlijk. Maar de oorlog remt ook hier. Ik breng van deze plaats hulde aan de bekwame, nijvere werkers en werksters in de overvolle klassen en aan de begaafde leergierige jeugd van het Staatsdeel Curaçao en acht het een groot voorrecht zoveel als in mijn vermogen is aan het optrekken van het onderwijsgebouw van Curaçao, onder verantwoordelijkheid aan den Gouverneur, te mogen medewerken".

Buitenland.

WAT ER GEBEURDE AAN DE SPAANSE GRENS.

door

Charles Foltz

(Charles Foltz was bijna vier jaren hoofd van het AP-bureau in Madrid. Hij bevindt zich thans in Londen en geeft het volgende verslag der gebeurtenissen van de laatste tijd aan de Spaans-Franse grens.)

De slag in de Pyreneeën is thans voorbij. Ongeveer 1500 Spaanse republikeinen werden gedood in de strijd of terecht gesteld, terwijl men gelooft, dat Franco 300 soldaten verloor. De cijfers zijn misschien niet geheel juist, doch de verhouding is goed. De benden van Spaanse republikeinen, die de grens overstaken zonder orders en zonder steun, hadden weinig kans tegen Franco's geoefende legers en de steun die zij van de burgerij kregen. Beide partijen hebben veel geleerd. De republikeinse uitwijkelingen hebben geleerd, dat Franco-Spanje nog niet rijp is voor een binnenlandse revolutie door de massa gelijk zij hadden vernomen. Franco's volgelingen leerden, dat de uitwijkelingen niet zo wild zijn als de nationalistische propaganda hen had voorgesteld.

Honderden Spaanse republikeinse Maquisaards, die de grens in de Pyreneeën overstaken met Noord-Amerikaanse tommygeweren welke zij gebruikten om de Duitsers te bestrijden, geloofden dat zij de vonk zouden zijn welke een binnenlandse opstand zou doen ontbranden. Zij handelden tegen het advies van de meeste hunner politieke leiders. Zij ondervonden, dat zij ongelijk hadden.

Zelfs voordat Franco honderdduizend manschappen, waaronder troepen van het vreemdelingenlegioen en Noren naar de Franse grens verplaatste, waren de bewoners van Navarra zówel als Catalonië over het algemeen afkerig van de „bevrijders".

Ongelukkig voor de republikeinse zaak ontbrak het bij de aanvaller aan coördinatie en bevoorrading. Niettemin waren zij bijna twee weken meester van de hoefijzervormige Aran-vallei in de Pyreneeën ten Oosten van Andorra [thans door Franse troepen bezet] voordat zij zich terugtrekken voor een machtig offensief van het Spaanse leger en de druk van Generaal De Gaulle's regering in Parijs.

Toen Generaal Moscardo's troepen de Aran-vallei binnenrukten bij de aftocht der republikeinen, vonden zij hun verrassing, dat de vallei bijna eender gebleven was als zij door de republikeinen was aangetroffen. Portretten van Franco en José Antonio Primo Rivera, zoon van wijlen den dictator en grondlegger van de Falange, hingen nog aan de muren van officiële gebouwen.

Geen der Priesters in het dozijn stadjes en dorpen in de vallei werd geëxecuteerd of vastgehouden, hoewel de Priesters volgens de nationalistische propaganda blijde waren met de bezetting der Spaanse republikeinen. Franco's troepen schoten de meeste hunner gevangenen dood, omdat zij Frankrijk bewapend binnengekomen waren om het bestaande régime omver te werpen en als rebellen beschouwd werden. De republikeinen schoten de Falangisten dood, die zij vingen, hoewel de meeste der Falangistische autoriteiten in de vallei op „vacantie" waren buiten het gebied of „voor zaken" elders toefden. Zij wisten dat de grensstreek niet gezond was voor hen nadat de Duitsers vertrokken. Geen van beide partijen gaf iets toe, hoewel Franco's troepen de weg open lieten voor vele republikeinen om over de grens naar Frankrijk terug te vluchten.

In opdracht van De Gaulle en met goedkeuring van de meeste Spaanse republikeinse leiders in ballingschap trokken de republikeinse troepen zich 13 kilometer terug van de Spaanse grens. Franse strijdkrachten rukten toen de verboden zone binnen.

De infiltratie van sommige Spaanse uitwijkelingen in hun geboorteland duurt echter voort. Sommigen gaan er heen omdat zij anoniem in eigen land willen wonen. Anderen gaan omdat zij willen trachten de ondergrondse beweging te organiseren. Velen zijn ver van de grens gevat.

Ik reisde veel door Spanje en moet nog de bevestiging vinden van de berichten omtrent stakingen en opstootjes in het land, berichten welke evenzeer de ronde doen in de café's van Madrid als in het buitenland, doch die altijd betrekking hebben op een ander deel van Spanje.

De berichten, die ik heb weten te achterhalen, bleken ongegrond te zijn. Er hebben arrestaties plaats gevonden want de regering van Madrid is zeker niet toegeeflijk ten opzichte van eventuele republikeinse samenzweerders Londen, (AP) 15.11).

EDEN OVER DE GROTE MOGENDHEDEN.

Eden zeide in een rede te Leamington, dat de na-oorlogse samenwerking tussen de Verenigde Staten, Rusland, Frankrijk en Groot Britannië geen „dictaat van de grote mogendheden" aan de rest van de wereld genoemd kan worden. Hij voegde eraan toe, dat deze landen samen moeten werken, elkaar moeten verstaan en de vraagstukken oplossen indien een lange periode van vrede wil voortkomen uit de oorlog. „Het moet opdat de gehele beschaving niet vernietigd worde", zeide Eden. „Ik zou gaarne de medewerking en de hulp van alle vredelievende landen groot of klein, aanvaarden.

Doch wij moeten realistisch zijn en de waarheid is, dat tenzij deze grote mogendheden samen kunnen werken, er geen grondslagen voor de vrede zijn.

Stel eens voor, dat wij vieren vóór de oorlog in nauwe harmonie en instemming leefden. De Duitsers zouden nooit in staat geweest zijn hun offensief te beginnen tegen de wereld. En als wij later samen zijn zullen zij nooit in staat zijn weer met deze zaak te beginnen" (Londen, (AP) 15.11).

MOET NEDERLAND EEN DEEL VAN DUITSLAND NAASTEN?

door

ED. NORDNESS.

Nederlands eis voor een „geschikt deel" van Duitsland als schadeloosstelling vóór het gebied dat onder water gezet is heeft niet de volle instemming van gemiddelden burger in dit gebied.

Sedert de waarnemende Eerste Minister Clement Atlee op 9 November in het Britse Lagerhuis verklaarde, dat Engeland alle rechtvaardige eisen van Nederland ten aanzien van de naasting van Duits gebied als schadeloosstelling zal steunen, is de quaestie het voornaamste onderwerp van bespreking geweest in de pers en in de gesprekken in het bevrijde gebied.

De nieuwsbladen overwogen het onderwerp eerst met de opmerking: „De regering zal de quaestie in een stemming door de bevolking moeten laten beslissen alvorens te handelen".

Thans geeft het grootste deel van de pers tegen wil en dank toe, dat, indien er geen ander middel is om uit de wanhopige toestand te geraken, de naasting van Duits gebied het antwoord zou kunnen zijn.

De gemiddelde burger gelooft echter dat de naasting het vraagstuk niet zal oplossen en slechts tot een nieuwe oorlog zal leiden. Men geeft toe, dat Nederland ontzaggelijk geleden heeft in deze oorlog. Er is geen voedsel, geen verwarming, geen benzine en geen ogenblikkelijke verandering in zicht voor de mensen die in de schaduw van het front leven. In bezet Nederland moet de toestand nog erger zijn en er is steeds de bedreiging, dat de meest vruchtbare delen van Nederland onder water zullen worden gezet, de havenwerken alsook de grote steden zullen worden vernield en de particuliere rijkdommen door den vijand zullen worden gestolen.

Indien het Noordelijk deel des lands onder water zou worden gezet zou meer dan de helft van de bevolking van acht millioen ergens anders moeten worden ondergebracht. Waar zij heen zullen gaan is zeker niet te zeggen, nu Nederland reeds een bevolking van 670 per vierkante mijl heeft en een van Europa's dichtstbevolkte gebieden is.

Sommige burgers opperden het voorstel, dat een deel der bevolking naar Nederlands Oost Indië worde overgebracht. Een jonge ingenieur zeide: „Men behoeft niet te geloven, dat een volk zo nationaal gezind als de Duitsers, het ooit zou vergeven of vergeten indien wij een deel van hun gebied namen".

Een jonge ondergrondse journalist was van mening, dat het beter zou zijn voor de Geallieerden om den Nederlanders het voorrecht te geven toezicht te oefenen op de landbouw- en industriële productie in zeker deel van Duitsland met het doel te nemen wat nodig is om de Nederlanders te voeden en voor herstellingen. „Nederlandse landbouw- en industriële deskundigen zouden toezicht kunnen oefenen op dit program waarbij juist genoeg aan de Duitsers in dat gebied wordt overgelaten om van te leven", zeide hij.

„Dat zou een rechtvaardige schadeloosstelling zijn en ik geloof, dat zij zich daarbij zouden neerleggen".

Het blad „Veritas" van Maastricht dat vroeger door de ondergrondse beweging gepubliceerd werd, gaf zijn afkeer te kennen over het naastings-voorstel en verklaarde, dat het slechts als een laatste toevlucht moet worden overwogen. Andere nieuwsbladen zeggen, dat de naasting van Duits gebied het ogenblikkelijk probleem zou oplossen doch een nieuw probleem zou vormen voor de toekomst (Eindhoven, (AP) 15.11).

KIESRECHT WORDT UITGEBREID.

Opheffing Britse gebieden in Caraibië.

Voor Jamaica en Trinidad is het algemeen kiesrecht aanvaard door het moederland.

In eerstgenoemde kolonie zijn de invoeringsverordeningen tot stand gekomen en zullen binnenkort de verkiezingen worden gehouden.

Voor Brits Guyana ging men nog niet zo ver. Wel zal het kiesrecht zeer worden uitgebreid, zodat o.m. een inkomen van 120 dollar per jaar of het bezit van een stuk land van 3 acres reeds voldoende zal zijn ter verkrijging van het kiesrecht. In overeenstemming met het meerderheidsrapport der kiesrecht-commissie meende de Britse Minister van Koloniën, dat men in Brits Guyana met het algemeen kiesrecht diende te wachten tot uit een nader ingesteld onderzoek was gebleken, dat het ontwikkelingspeil der bevolking de toekenning rechtvaardige.

De Britse Bovenwindse Eilanden (Leeward Islands) hadden de aandacht van het moederland op een ander gebied. Uit het koloniaal welvaartsfonds werd aan hen een bedrag van ongeveer 900.000 dollars toegekend voor verbeteringen op economisch en sociaal gebied o.a. voor de bouw van scholen en volkswoningen.

Zo wordt gestadig gewerkt aan de opheffing der Britse koloniën in het Caraibisch gebied.

CURAÇAO

Dr. Aars vertrokken.

Vanmorgen heeft Dr. Charles Gerardus („Boy") Aars na 17 dienstjaren in Suriname en Curaçao ons verlaten. Men weet het. Het is een gedwonge neerleggen van de dokterspractijk. De heelmeester, die zovelen heeft genezen, die aan zoveel ziekbedden heeft gezeten, is thans zelf ziek. De behandelende geneesheer heeft een rust voorgeschreven van ongeveer een half jaar; daarna zal Dr. Aars wel weer aan het werk kunnen, zij het dat hij niet meer naar de tropen zal mogen terugkeren. Ons verlaat Dr. Aars dus voor goed. En in hem gaat een onzer artsen heen, die misschien als militair arts en huisdokter vervangen kan worden, maar als specialist — Dr. Aars is dermatoloog, behandelt huidziekten — zeker niet.

Dr. Aars, wiens officiële rang sedert kort Majoor in het Koninklijk Nederlands Indische Leger is, heeft eigenlijk Dirigerend Officier van Gezondheid 2e klasse van het K.N.I.L. Hoewel de dokter er in zijn jongelingsjaren wel eens is geweest, is hij nooit werkzaam geweest in Indië.

In 1926 deed Dr. Aars „cum laude" zijn artsexamen in Leiden, waar hij vooral bij Dr. Kerckhof lector in de dermatologie, had gestudeerd. Reeds een jaar later pormoveerde Dr. Aars bij Professor Dr. G. eIJgersma. Hierna ging hij terstond naar Suriname, waar Dr. Aars drie jaren verbleef. Hij was er o.a. lid van de lepracommissie, doceerde aan de Geneeskundige School te Paramaribo en had bovendien nog tijd verschillende publicaties van zijn hand in enkele tijdschriften te laten verschijnen. Op de Geneeskundige School van Suriname was een van Dr. Aars' leerlingen de thans op Curaçao wel bekende arts en radiospreker Dr. Edwin van der Kuyp.

Dr. Aars vertrok in 1931 naar Curaçao, waar hij een van de drukste practijken wist te vormen. Te druk zegt men nu misschien, want de dokter heeft in zijn 17 dienstjaren slechts eenmaal een verlof van vijf maanden gehad. Alle tijd ging aan de patiënten, want behalve als Voorzitter van de Afdeling Curaçao van het Nederlandse Rode Kruis, nam Dr. Aars geen plaats in verenigingen. Dit voorzitterschap bekleedde Dr. Aars al sedert Januari 1937 en om zijn grote ijver en verdiensten als zodanig behaagde het Hare Majesteit de Koningin Dr. Aars te benoemen tot Ridder in de Orde van Oranje Nassau. Ook was Dr. Aars officier in het Kruis van Verdienste, hetwelk hem verleend was door het Rode Kruis van Cuba.

Ook kon men den dokter steeds op concerten en uitvoeringen zien, maar hij was een van die werkers, die in de stille omgeving van het ziekbed arbeiden en die daarom de hartelijke toegenegenheid van allen verwerven. Als militair was Dr. Aars Chef van de Militaire Geneeskundige Dienst alhier, als arts zat hij in verschillende keuringsraden, assisteerde hij Dr. Hugenholtz in het St. Elisabethsgasthuis enz.

Dr. en Mevrouw Aars gaan thans naar New York. Wat met hen gaat is de stille dankbaarheid van velen, wonende in de villa's en hutjes. Een dokter maakt geen reclame en hij wordt zelden om zijn werk toegejuicht door de scharen. Maar met geestelijke werkers heeft hij toegang tot de harten der mensen. De harten van de velen, die Dr. Aars heeft behandeld weten dat. Zij kloppen van warme dankbaarheid.

WANDELEN EN ZWEMMEN IS GEZOND.

Niemand zal het den Heer Goslinga betwisten, wanneer deze elders in dit nummer over het nut der lichamelijke opvoeding spreekt en wandelen en zwemmen als de beste daarvan noemt. Beide takken van lichaamsoefening hebben hun eigenaardigheden.

Er wordt op Curaçao thans veel gewandeld. Voor as. Zaterdag is er nog weer een wandelmars uitgeschreven door de Katholieke Sport Centrale. Zondag 26 November is er al weer een, ook van de K.S.C. Naast dit marcheren of wandelen in georganiseerd verband wordt er ook door enkelingen gewandeld, hetgeen op Curaçao zijn eigenaardige gevolgen heeft. Wandelen aan de openbare rijweg noopt de meeste auto-rijders tot stilstaan om te vragen, wat er is, mede te delen dat het warm is en hoe ver u nog van plan bent door te lopen. Op den duur gaat dit er wel af, want dan raakt het auto-rijdend publiek op de hoogte van uw afwijkingen, zelfs zo, dat wanneer u eens een keer mee zou willen rijden, niemand meer stopt. Wandelen is en blijft op Curaçao een buitengewoon prettige sport. Het idee dat het er te warm voor is is volkomen ongegrond. Dat zal ieder die wel eens wandelt weten te vertellen. Zodra men van huis gaat is het de eerste tien minuten ongelooflijk warm, maar daarna werkt wandelen verkoelend, hoe vreemd het ook klinke. Hoewel in de practijk gebleken is dat men beter wandelt wanneer de zon door het zenith heen is of voor 10 uur 's morgens, kan men toch ook wel kortere wandelingen maken voor twaalf uur. Daarna kan men terstond beginnen. Wandelt men in een bebost gedeelte — wat zijn de Curaçaose bossen mooi — dan is het beter te wachten tot bijvoorbeeld omstreeks 15.30 uur. Over de aangenaamheid van de wandelsport verkeren de weinigen die haar beoefenen niet in twijfel.

Dat ook zwemmen zeer aangenaam is, weten wij ook al. Maar waarom geeft Dr. Goslinga niet aan, waar men kan gaan zwemmen. De weinige baaien de hier zijn, zijn in particulier bezit en slechts toegankelijk voor bepaalde groepen. Enkele uitspanningen reeds te ver uit het centrum gelegen, zijn in handen van politie en militairen geraakt. Het Bargebad, in de stadskom, is niet meer toegankelijk. Wat Curaçao nodig heeft is een nieuw zwembad, midden in de stad. Dit zal dus gepaard moeten gaan met een verbod aan de olieraffinaderijen om alle vuil en afval maar zo in het open water te werpen. Waarom legt men niet een afvoerbuis aan naar de Noordkust? Men is nu doende weer een nieuw asfaltmeer te maken. Dat zal wel alleen op Curaçao mogelijk zijn, zulk een vergaarbak van afvoer midden in de bewoonde wereld te scheppen. Dat het gouvernement zulks niet verbiedt geeft te denken.

Wel heeft men op de Isla een eigen zwembad gesticht. Daar op de Isla vrijwel ieder over een auto beschikt — ieder huis ten minste — gaat dat. In de stad is er geen sprake van, zolang Groote's belofte niet vervuld wordt en er een behoorlijk verversstelsel komt. En dat zal nog wel lang wachten, want wat zich elders in de loop van enkele decennia heeft ontwikkeld, moet hier in een vloek en een zucht tot stand gebracht worden.

Wij zouden den Inspecteur in overweging willen geven eens zijn best te doen, dat Jan en alleman op het eiland Curaçao, zo dicht bij het water, ook eens kunnen gaan zwemmen.

VAN ASBECK EN HEMMES ONDERSCHEIDEN.

Het Noordamerikaanse vlootdepartement heeft het Kruis van Verdienste toegekend aan vier Nederlandse officieren wegens buitengewone diensten bewezen aan de Verenigde Staten: Het zijn: Schout bij Nacht Carel J., baron van Asbeck, Luitenant ter Zee 1e klasse J. W. Gauw, Overste H. S. L. Popper en Overste Hemmo Wilhelmus Hemmes.

Schout bij Nacht Van Asbeck werd benoemd tot commandeur in het Legioen van Verdienste, de anderen tot officier. De toekenning van de onderscheiding aan Luitenant ter Zee 1e klasse Gauw hebben wij reeds eerder medegedeeld.

In de citatie van Baron Van Asbeck staat onder meer:

Wegens buitengewoon verdienstelijk gedrag in de volbrenging van buitengewone diensten voor de regering van de Verenigde Staten als Algemeen Militair Commandant van de Nederlandse Troepen in Nederlands West-Indië en Chef van de Staf van den Commandant van alle troepen op Aruba en Curaçao sedert 28 Februari 1942. Hij gaf blijk van schitterend initiatief, buitengewone beroepsbekwaamheid, on verwoestbare energie in het ontwikkelen van een harmonieuze samenwerking. Hij droeg veel bij tot een geslaagde verwezenlijking van de gecombineerde militaire objecten op Aruba en Curaçao en tot de doeltreffende onderhouding van de bevoorradingslijnen, waarlangs de zo nodige olie-producten naar de oorlogsfronten werden gevoerd. Zijn tact en zijn diplomatie, zijn prachtige geest van samenwerking en zijn bekwame leiding waren een voortdurende inspiratie voor degenen, die onder hem stonden en voor de officieren, die verbonden waren aan den commandant van alle troepen.

Overste Hemmo W. Hemmes werd onderscheiden wegens zijn buitengewoon verdienstelijk gedrag in het bewijzen aan buitengewone diensten aan de regering van de Verenigde Staten als bevelhebber van de Nederlandse patrouilledienst en als havenmeester van Curaçao, van Augustus 1943 af. Hij gaf blijk van grote bekwaamheid, gezond oordeel en tact. Overste Hemmes zette een uitstekend systeem, dat hij ook verder ontwikkelde, op in deze voor de zaak van de Geallieerden zo belangrijke haven. Zijn uitstekende leiding, zijn loyale samenwerking heeft belangrijk bijgedragen aan de zaak der Geallieerden en aan de verscheping van een enorme tonnenmaat in dit strategisch gebied.

Overste Popper werd onderscheiden wegens zijn zeer verdienstelijk gedrag.

[Beiden zeekrijgers onze gelukwensen. — Red.]

NAAR BOVEN.

Vanmorgen zijn naar St. Maarten vertrokken Dr. Wybo Jan Goslinga, inspecteur van het onderwijs, Kapitein Bernard Starck, Kapitein Marie A. J. Voncken van de Burgerwacht en Luitenant Floris J. Heeris.

VERENIGINGSNIEUWS.

— St. Thomas Kring: Morgen, Vrijdag 17 November 1944, vergadering voor leden en oudleden in de Bisschoppelijke Nijverheidsschool. De vergadering begint om 20 uur.

WIE IS DE GELUKKIGE?

1e prijs	12600
2e prijs	1182
3e prijs	10806
4e prijs	2010

WERELD NIEUWS

NIEUW OFFENSIEF IN NEDERLAND.

Bij het ter perse gaan komt een spoedbericht binnen, waarin gezegd wordt, dat het Noordamerikaanse 9e leger onder bevel van Luitenant Generaal William Simpson in Nederland in actie is getreden. Hieruit blijkt, dat een nieuw leger thans deelneemt aan de strijd in Nederland. Nadere bizonderheden zijn nog niet bekend.

HONDERDDUIZEND NAZIES WERDEN GEOFFERD

door

GEORGE TUCKER.

De toestand aan de fronten van Lorient, Saint Nazaire, La Rochelle en Bordeaux is zodanig dat honderdduizend Duitse soldaten worden geofferd voor een plan dat geheel tenietgedaan werd door de snelle Geallieerde opmars.

Het plan was om de troepen terug te trekken rondom deze havens en het gebruik ervan als bases te ontzeggen aan de Geallieerden. Doch de oorlog heeft zich zo ver weg voortbewogen, dat zelfs Brest en St. Malo, welke ten koste van grote verliezen genomen werden, van geen militair belang zijn en aan de Fransen worden overgedragen, zodat de garnizoenen te Lorient, Saint Nazaire, La Rochelle en Bordeaux geen andere keus hebben dan zich over te geven of het einde van de oorlog af te wachten als gevangenen binnen hun eigen sterkten.

Deze garnizoenen zijn formidabel en slechts met een groot offensief kunnen zij worden opgeruimd. Aangezien de havens die zij bezetten van geen militair belang zijn is het onwaarschijnlijk, dat zulk een offensief ondernomen zal worden. Zij worden ingesloten door een niet bekend aantal Noordamerikaanse infanterie- en gepantserde eenheden met steun van vele bataljons der Franse binnenlandse strijdkrachten, welke in de meeste gevallen onder leiding staan van Franse leger-officieren. (Met een Noordamerikaanse infanterie-divisie aan het Lorient-front, (AP) 15. 11

DE BELEGERING VAN BOEDAPEST.

Duitsers besluiten de stad eraan op te offeren.

Een zware kring van belegeraars ligt aan de Zuidzijde van Boedapest. Marschalk Malinovsky's voetvolk trok in een halve cirkel om de stad heen en de grote kanonnen van het tweede leger hebben hun stellingen ingenomen. Het ziet er naar uit, dat het een zwaar gevecht zal worden om de nazies uit hun zware verdedigings stellingen te jagen. De Duitsers schijnen besloten te zijn tot het laatste toe vol houden, niettegenstaande het Rode leger besloten is zich op de stad te werpen. Duitsers en Hongaren vechten uit diepe tankkuilen en goed ingerichte nesten voor machinegeweren. De gehele omtrek van Boedapest is zwaar met mijnen bezaaid, zodat het een zeer zware taak zal worden voor de Russen. Toch schijnen zij thans te zullen beginnen. Het Duitse hoofdcommando zal de stad offeren. Boedapest is gedoemd. Het is alleen een vraag van tijd.

De heirscharen van Malinovsky zijn thans in een halve cirkel om de stad gelegerd. Malinovsky's rechterflank valt de bergstellingen aan, die de wegen beheersen welke naar het Noord-Oosten, ongeveer naar het midden van Tsjechoslowakije, leiden. Duitsers en Hongaren vechten woedend ten Noorden van Jaszbereny, waar een belangrijk spoorwegpunt is. De Russen trekken hun voetvolk samen. Dit wordt gesteund door Stormovikbombardementsvliegtuigen. Men heeft baat bij de wanorde, welke in de Duits-Hongaarse gelederen is ontstaan. (Moskol, (AP) 16.11).

ALLEEN ORMOC STAAT

door

C. Yates MacDaniel.

De Noordamerikanen op Leyte sluiten Generaal Yamasjita's omsingelde Japanners steeds nauwer in. Zij zijn thans op ongeveer 16 km. van Ormoc in het Zuiden, 22 km. van Ormoc in het Oosten en eveneens 22 km. in het Noorden. Vier Noordamerikaanse divisies hebben een kleine eind vooruit weten te komen. Zij trokken om de Japanse verdediging van deze laatste basis op Leyte heen.

De 24e divisie der Noordamerikanen oefende dubbele druk op de Japanners. Aan de weg van Pinamapoan trok de hoofdafdeling van deze divisie tegen de vijandelijke stellingen op bij Limon. Limon is wat men zou kunnen noemen de toegangsweg tot Ormoc. Meer naar het westen heeft een andere eenheid de weg prctisch doorgesneden. Hierdoor werden naar schatting 2000 Japanners losgemaakt van hun troep.

Ruiterij is in het Oosten en Noorden doende. Verschillende heuveltoppen werden veroverd. De 7e divisie zit op 6 km. van de kustplaats Balogo, dat is ongeveer 16 km. van Ormoc. (MacArthurs hoofdkwartier, (AP) 16. 11).

'S WERELDS GROOTSTE MIERENVERZAMELING GESTOLEN.

Lewis Gannet schrijft uit Maastricht aan zijn blad, de „Herald Tribune":

Een van de laagste daden der Duitsers in Nederland was de „diefstal van de mieren". De Nederlanders begrepen, hoezeer zij het ook betreurden, het stelen van zilver, goud, klokken enz., min of meer, omdat dit als oorlogsmaatregelen opgevat kan worden. Maar het stelen van de grootste mierenverzameling van de wereld heeft zelfs de verraders in Nederland ontgoocheld.

Pater Erich Wasmann S.J., een Jezuïet uit Tyrol, kwam in 1877 naar Nederland en bracht het grootste gedeelte van zijn leven in Limburg door. Hij was een mieren-psycho-analyst en een van de gezaghebbende deskundigen op het gebied van parasitisme, hermaphroditisme en agriculturele cooperatie van mieren.

In een boek, getiteld „Instinct en intelligentie in het dierenrijk" schreef hij over de merkwaardige capaciteiten der mieren. Het boek verscheen in 1897. Pater Wasmann stierf in 1931 en liet zijn mierenverzameling over aan een anderen Jezuïet Pater Schmitz S.J.

Toen de Duitsers in 1940 het klooster van de Jezuïeten te Valkenburg opeisten, bracht Pater Schmitz de verzameling naar het Museum van Natuurlijke Historie te Maastricht over. Dr. Mein van der Geyn, een vurige vaderlander en een bekend mierenkenner, nam de zorg voor de verzameling op zich. De Duitsers hebben de gehele verzameling echter gestolen en overgebracht naar het museum van de Berlijnse universiteit. Men vreest nu, dat de verzameling bij de bombardementen van Berlijn verloren is gegaan. Men rekent er echter op, dat, zo de verzameling nog bestaat, deze na de oorlog naar Limburg teruggebracht wordt. De boekerij van de beide paters is in bezet gebied, maar deze is zo veilig opgeborgen, dat men er zeker van is, dat de stelende Duitsers er de hand niet op kunnen leggen (Aneta).

OFFICIER BEKEERT ZICH.

Toen 65 leden van het Frans-Canadese escadrille Alouettes ter communie gingen in een loods vlak voor een luchtaanval op Duitsland, vond Luitenant James Goodwin hierin het eerste contact met het katholieke geloof. Enkele maanden later werd hij door Aalmoezenier P. Laplante van hetzelfde escadrille in de kerk opgenomen. Twee medeofficieren waren peters.

— **De Britse radio zeide, dat Zweden alle Duitse agenten geboden heeft ogenblikkelijk het land te verlaten.**

— **Het dak van Koning Zogs Paleis** nabij Tirana (Albanië) stortte Woensdag brandend in, nadat Beaufighters van de Balkan-luchtmacht 32 raketten door het dak en muren gevuurd hadden. Dit was de tweede maal, dat het nieuwe witte paleis, dat door de Duitsers bezet is, bestookt werd. Gisteren werd de kroon op het werk gezet.

— **De Britse Admiraliteit maakt bekend, dat Britse duikboten in de wateren van het Verre Oosten nog 24 Japanse schepen in de grond geboord hebben.**

— **Radio-Moskou** zeide, dat onlangs een moordaanslag gedaan werd op Veldmaarschalk Wilhelm Keitel bij een bezoek aan het Hongaarse front. Keitel zou gewond zijn en teruggekeerd zijn naar Berlijn zonder Boedapest te bezoeken, gelijk hij voornemens was.

— **De Londense** radio zeide, dat Oostafrikaanse strijdkrachten van het Britse 14e leger in Birma Kalemyo bezet hebben, een Japanse basis, welke de weg naar Tsjindwin — 26 kilometer Oostelijker — beschermde.

— **Het Chinese** Hoofdcommando maakte bekend, dat de Chinezen beide wegen ten Zuiden van Bhamo in Birma doorgesneden hebben zodat de omsingeling van de stad welhaast voltooid is.

— **Het achtste** leger in Italië heeft de rivier de Montone bereikt aan een bred front ten Westen van Forli. Petrignone werd veroverd.

— **De Duitse** radio-commentator Martin Hallensleben voorspelde, dat in deze winter de beslissing van de Europese krijg zal vallen. Hij begon ook het thuisfront voor te bereiden op de val van Metz door te zeggen, dat het gebied van Metz in geen geval de sleutel is voor de Duitse stellingen in het Westen, zelfs indien een doorbraak hier ernstige gevolgen zou hebben. Hallensleben zeide: „Er zijn zekere aanwijzingen, dat de oorlog in de lucht zowel als op zee in deze winter verrassende nieuwe ontwikkelingen zal zien." Hij weidde verder hierover niet uit.

— **Donald Nelson**, vroeger Voorzitter van de Noordamerikaanse Oorlogsproductieraad, is in Tsjoenking aangekomen met een kleine groep deskundigen, teneinde China te helpen zijn oorlogsproductie uit te breiden.

MEER DAN EEN HALF MILLIOEN.

De Noordamerikaanse verliezen in de strijd bedragen reeds meer dan een half millioen. De Noordamerikaanse Secretaris van Oorlog Henry Stimson zeide, dat tot en met 28 October de verliezen van het leger 457.356 bedroegen. De laatste lijst van de marine maakt melding van 51.839 verliezen zodat het totaal voor beide diensten 509.195 bedraagt.

ONS KONINKRIJK

HARE MAJESTEIT BEZOEKT ETTY VAN DUIVEN.

Op 3 November jl. ontleenden wij aan „De West" het een en ander uit een brief, welke de Surinaamse vrijwilliger Etty van Duiven geschreven had aan Mevrouw Schneiders—Howard over zijn ervaringen. Naar men zich zal herinneren, werd hij gewond aan het front in Europa en naar een hospitaal in Schotland overgebracht. Uit een nieuwe brief van Etty van Duiven — eveneens in „De West" opgenomen — blijkt, dat Hare Majesteit de Koningin hem bezocht in het hospitaal.

Hij moest Haar alles precies vertellen. De Koningin was diep bewogen toen hij Haar vertelde van de vele ontberingen, die de soldaten aan het front hebben te doorstaan.

Zij bracht den gewonden Surinaamsen vrijwilliger een tuiltje bloemen en wat sigaretten.

Toen Etty van Duiven aan Hare Majesteit mededelde, dat hij uit Suriname kwam, bleek Zij blij verrast.

In de aardige brief staat verder:

„Toen de Koningin kwam was ik een beetje onthutst.

Ik maakte een buiging en wenste Haar goedenmiddag. Zij redde de situatie door een gesprek te beginnen. Werktuigelijk zeide ik: „Gaat U zitten".

Later vertelden de andere patiënten en de verpleegster mij, dat ik de Koningin had uitgenodigd plaats te nemen. Ik had het niet eens gerealiseerd.

Haar bloemen hield ik langer dan een maand naast mijn bed."

Over de Britten heeft Etty van Duiven niets dan lof.

De wijze waarop zij Duitse gewonden verplegen samen met hun eigen soldaten viel hem op.

Als men een verpleegster hierop wijst, zegt zij eenvoudig:

„Het is ons beroep en wij hebben opdracht hen te verplegen."

„De Britten zijn echte gentlemen", zegt Etty van Duiven.

BELGIE LENIGT NOOD IN NEDERLAND.

Het Belgische volk bewijst iedere dag, dat het niet vergeten heeft hoe de Nederlanders gedurende Wereldoorlog I aan België hulp hebben geboden. Iedere dag ontvangt het Belgisch Comité voor hulp aan Nederland brieven van Belgische vrouwen, die de vorige oorlog een toevlucht in Nederland vonden en die nu hulp willen verstrekken aan hun vroegere weldoeners.

In vele steden wordt geld opgehaald door plaatselijke comité's, zoals men weet staat de Vereniging voor Hulp aan Nederland onder bescherming van den Prins-regent Karel, die ook de eerste grote gift schonk.

Het Comité heeft zich bereid verklaard om de zorg voor duizenden kinderen op zich te nemen, nu reeds, uit de bevrijde gedeelten van Nederland en deze kinderen in centra onder te brengen, waar de Belgische jeugdorganisaties het toezicht zullen oefenen. Ondanks de grote moeilijkheden, die België zelf ondervindt, worden vele goederen aangeboden om door het comité te laten verspreiden en het is duidelijk, dat België alles doet om levensmiddelen naar Nederland te kunnen sturen.

De vroegere Belgische Minister van Onderwijs en Minister van Voorlichting tijdens de ballingschap in Londen, Julius Hoste, verklaarde: „Men kan gerust verklaren, dat België zich ten volle bewust is van de nood, die Nederland heeft (Aneta).

DE PRINSES IRENE BRIGADE.

door

Arnold Vas Dias.

(Ergens in bevrijd Nederland).

De Prinses Irene Brigade, die zich een weg gevochten heeft van Normandië naar Nederland staat nu schouder aan schouder met de geallieerden om verder op te rukken en het vaderland te bevrijden.

Sedert de aankomst in Frankrijk heeft de brigade steeds op de meest actieve wijze deelgenomen aan de gevechten. Meer dan eens heeft de Duitse radio verklaard dat de brigade was uitgeroeid om haar dan weer plotseling op een geheel andere plats in het gevecht te laten treden. De brigade met haar infanterie, artillerie, verkennerseenheid, reparatie-afdeling en bevoorradingsdienst vormt een eenheid op zichzelf, een klein legertje. En wat de Duitsers ook mogen zeggen, zij is er telkens weer bij. De jongens maakten de hevigste gevechten mee in Normandië; in snelle vaart trokken zij noordwaarts, werden verwikkeld in de gevechten aan het Albertkanaal en trokken van daar Nederland binnen. Zij namen deel aan de opmars eerst naar Nijmegen en later naar Arnhem. Daarna namen zij deel aan de strijd in Brabant. Toen ik de Brigade bezocht verrichtten de soldaten patrouillediensten langs de dijken en hadden de wacht op zich genomen over de ondergelopen polders. Hier zijn nog Duitsers verscholen en het gebied moet gezuiverd worden.

De Prinses Irene Brigade was de eerste militaire eenheid, die Oirschot binnentrok, nadat door Nederlandse patrouilles uitstekend werk was verricht. Oirschot was geheel verwoest en geplunderd. Slechts vier personen waren in de gemeente achtergebleven en hun vreugde was aangrijpend toen zij Nederlandse slodaten de ruïnes van wat eens hun Oirschot was geweest zagen binnentrekken. Nog maar kort geleden werden de Poolse troepen gesteund door de artillerie van de Prinses Irene Brigade toen zij de Mark over trokken en zich een weg baanden over het Wilhelmina-kanaal. De artillerie was gedurende drie dagen zeer actief en staakte alleen het vuren om de lopen van de kanonnen te laten afkoelen; dan begonnen zij weer met hernieuwde moed. De Poolse bevelhebber dankte de Brigade voor haar doeltreffende hulp. Toen de burgemeester van Tilburg, Jan van de Mortel, onlangs namens de bevolking den Britsen commandant bedankte, antwoordde deze: Gij moet Uw landgenoten er voor bedanken. Dit was geen hol compliment, want het was voornamelijk de Brigade die den Duitsen tegenstand bij Broekhoven wist te breken. Hier werden de Duitsers zodanig bezig gehouden door de Nederlanders, dat de geallieerden van het noordoosten uit de stad konden binnentrekken. Vooral bij de Oude Lei werd zwaar gevochten en er werden vele verliezen geleden. De actie van de brigade werd uitstekend gesteund door haar artillerie.

Zij richtte een nauwkeurig vuur op de Duitse mortierstellingen die het gebied tussen de vooruitgeschoven eenheden en de brigade zelf bestookten. Er werd heldhaftig gestreden. Eens ging een officier van de geneeskundige dienst met zijn mannen onder zwaar vuur gewonden aan de overzijde van het kanaal halen en bracht dezen naar de eigen linies terug. (Aneta)

DOEDELZAK IN TILBURG.

Schotse doedelzakspelers hebben dezer dagen in Tilburg een uitvoering gegeven.

DUITSE BARMHARTIGHEID

Toen de geallieerden Eindhoven binnentrokken, bleek het, dat de Duitsers alle ambulances hadden medegevoerd, zodat er grote moeilijkheden waren bij het vervoer van gewonden en men zich op allerlei manieren diende te behelpen. Deze moeilijkheden zijn nu opgelost, daar de Geallieerden ambulances beschikbaar hebben gesteld (Aneta).

BLUSSEN ZONDER BRANDWEER.

Noodreservoirs werden gebouwd en plannen zijn uitgewerkt om in de toekomst branden te blussen in Nijmegen, ook als de waterleiding niet werkt. De plannen werden in samenwerking tussen de Britse leger-brandweer, deskundigen en Nederlandse brandweermannen opgesteld.

„De Gelderlander" maakte het plan bekend en herinnerde terzelfdertijd aan de samenwerking tussen de leger-brandweer en de Nijmeegse brandweer in de tijd, dat de nazies uit de stad verdreven werden en op verschillende plaatsen hevige branden woedden (Aneta).

F.D.R. OVER DE VERNIELING IN NEDERLAND.

President F. D. Roosevelt zeide in een aan Koningin Wilhelmina gerichte boodschap:

„Ik ben onuitsprekelijk geschokt door de rapporten, die mij bereikten over de zinloze vernielingen, die door de nazie barbaren in Nederland worden gepleegd.

Ik vertrouw er evenwel op, dat de slagen, die onze verenigde strijdkrachten den vijand zullen toebrengen, spoedig de algehele bevrijding van Uw land tengevolge zullen hebben en in de tussentijd kunt U er van verzekerd zijn, dat alle mogelijk maatregelen zullen genomen worden om het volk van Nederland te hulp te komen" (Aneta).

Gezeten op het bordes van zijn woning te Hyde Park, N.Y., begroet President Roosevelt op de avond van de verkiezingen de deelnemers aan een fakkeloptocht. De uitslag ten gunste van Roosevelt was toen nog niet bekend. Achter hem staat zijn dochter, Mevrouw John Boettiger en rechts Mevrouw Roosevelt.

DE KONINGIN DANKT.

Hare Majesteit Koningin Wilhelmina heeft een boodschap gestuurd aan President Roosevelt in antwoord op zijn telegram, waarin hij te kennen gaf zeer geschokt te zijn door verslagen over een woeste en opzettelijke verwoesting, die de Duitsers in Nederland voltrekken.

De Koningin zegt in Haar antwoord: „Het lijden in het nog niet bevrijde gedeelte van Nederland groeit met de dag, nu de winter begint. Ik ben U zeer dankbaar voor Uw doeltreffende hulp om er voor te zorgen dat zo spoedig mogelijk bijstand verleend zal worden. (Aneta).

WAT ER TE HOLLANDIA GEBEURT .

De basis Hollandia in Nederlands Nieuw Guinea die eerst in April van dit jaar werd bevrijd, bereidt zich nu voor om mee te werken aan de bevoorrading van de geallieerde legers die vandaar uit verder opgerukt zijn langs de weg van de overwinning. De Nederlandse autoriteiten hebben wet en orde hersteld in dit gebied en stapelen nu grote voorraden copra op. Betalingen geschieden in natura. Er is veel copra in dit gebied en de inboorlingen worden nu verder aangemoedigd om zich op deze industrie toe te leggen, daar zij een belangrijk element zal zijn in het programma van de naoorlogse reconstructie van Nederlands Indië. Grote hoeveelheden worden nu opgekocht voor de geallieerde oorlogsinspanning. (Aneta)

„MOGEN WEER SPREKEN", ZEGT MGR. MUTSAERT.

In een brief, die door de omroep „Herrijzend Nederland" werd gepubliceerd, verklaart Zijne Hoogwaardige Excellentie Mgr. Mutsaert, Bisschop van 's-Hertogenbosch: „Na vier jaar van slavernij en tyrannie, onderdrukking en vervolging, dwangarbeid en gestapo, verraad en mishandeling, gevangenschap en marteling en terechtstellingen, kunnen wij eindelijk weer vrij ademen. Wij mogen weer spreken, luisteren, schrijven wat wij willen" (Aneta).

SLUIKBLAD EIST DUITS TERREIN.

„De Sirene" het sluikblad, dat nu openlijk verschijnt in bevrijd gebied, bespreekt de naastingswenselijkheid van Duits gebied. Het blad geeft eerst een uiteenzetting van de toestand in Nederland na de door de Duitsers veroorzaakte verwoestingen en schrijft, dat drie tot vijfhonderdduizend gezinnen gesteund zullen moeten worden; een zo zware last kan het land niet op zich nemen; van de andere kant kan men van Duitsland geen schadevergoeding verwachten. Alles wat wij kunnen doen is beroep doen op onze Geallieerden. Wij denken ook niet, dat het te veel verwacht is, wanneer wij hulp in de vorm van Duits grondgebied vragen. Wij zullen wel tot een dergelijke annexatie moeten overgaan, gaarne of niet, alleen om economische redenen, omdat wij gewoon niet anders kunnen (Aneta).

NEDERLANDSE DEELNEMING AAN HANDELSCONFERENTIE.

Een Internationale Handelsconferentie, waaraan door 48 landen wordt deelgenomen, heeft van 10 tot 18 November plaats in de Westchester Country Club, Rye, New York. Hier worden de omstandigheden besproken waaronder de internationale handel hervat wordt. De conferentie is samengeroepen door de Noordamerikaanse Kamer van Koophandel, de Noordamerikaanse afdeling van de Internationale Kamer van Koophandel, de Nationale Raad voor Buitenlandse Handel van de Verenigde Staten en de Nationale Bond van Fabrikanten.

De volgende Nederlanders zullen deze conferentie bijwonen: J. Th. Cremer, voorzitter der Nederlandse afvaardiging; A. D. Bestebreurtje, L. van Dam, A. Gips, H. Jacobson, G. Voute, afgevaardigden; J. Hoven, S. J. Kahn, J. S. Rabbie; J. W. Schotte, W. C. J. Versteegh, H. F. van Walsem, assistent-afgevaardigden (Aneta).

OOK IN HET HARTJE VAN NIEUW GUINEA BLEEF NEDERLANDSE VLAG WAPPEREN.

Geisoleerd bestuursambtenaar blijft 2 jaar.

Dat ruim 2 jaar na de Japanse invasie een geïsoleerd Nederlands-Indisch bestuursambtenaar in het hartje van Nieuw Guinea nog steeds betrekkelijk ongestoord zijn taak verrichte, was slechts aan zeer weinigen bekend. En het moest een bij weinigen goed bewaard geheim blijven, want het zou den Japanners niet al te veel moeite hebben gekost deze bestuurspost te vernietigen, indien te veel ruchtbaarheid aan de zaak zou worden gegeven en de vijand zich voor zijn prestige gedwongen zou zien een einde te maken aan dit stuk vrij Nederlands-Indisch grondgebied in het midden van een stuk „gemeenschappelijke welvaarts-feer".

Toen na meer dan 2 jaren het contact met het Wisselmeren gebied weer tot stand kon worden gebracht en de betrokken bestuursambtenaar met zijn mensen kon worden geëvacueerd, kon eindelijk de nodige publiciteit worden gegeven aan dit staaltje van uithoudingsvermogen en plichtsbetrachting. „Oranje" schrijft erover:

Aan de „Aneta" vertegenwoordiger in Australië C. H. van Sluys is de eer te beurt gevallen de geschiedenis van controleur de Bruijn van het Wisselmeren gebied wereldkundig te mogen maken, en reeds heeft de gehele wereld gehoord en gelezen over de wonderlijke geschiedenis vna den „jungle pimpernel." Hier volgt het verhaal.

Het kan nu eindelijk worden onthuld, zo begint van Sluys, hoe de 30 jaar oude Nederlands-Indische bestuursambtenaar Jan Victor de Bruijn gedurende meer dan 2 jaren de Japanse bezetting van Nieuw Guinea heeft getart en het Nederlands-Indische bestuur heeft gehandhaafd in zijn volkomen omsingeld bestuursresort in het bergachtige hartje van Nederlands Nieuw Guinea, rond de grote Wisselmeren.

In de donkere dagen van Maart 1942 hoorde de Bruijn hoe het ene Indische radio-zendstation na het andere uit de lucht ging, naarmate de Japanse invasiegolf zich verder over de archipel stortte. Toen kwam het ogenblik dat hij zijn ontvangtoestel nog slechts in kon schakelen op buitenlandse stations — op de B.B.C. en San Francisco — om te vernemen hoe het wereldgebeuren zich verder ontwikkelde.

Japanse eis afgewezen.

Hij negeerde de hem per koerier toegezonden Japanse brieven, waarin de vijand hem trachtte over te geven, en hij bleef halsstarrig op zijn post. Daarna begonnen de Japanners patrouilles uit te zenden om hem te vangen, doch ook hieraan wist hij steeds te ontkomen. Onvermoeid ging hij voort nieuwe bestuursposten te stichten in zijn enorm groot, woest en gedeeltelijk zelfs nog onverkend ressort. Een van deze nieuwe posten, gesticht op de geboortedag van Prinses Margriet Francisca, noemde hij Margrietdorp.

Hij kon zich zelfs beroemen op een met de schrijfmachine vervaardigd nieuwsbladje van Prinses Margriet Francisca.

SURINAAMSE PREDIKANT OVER REORGANISATIE NED. HERV. KERK.

In Het Nieuws vinden wij een kort artikel van Ds. C. A. Paap over de reorganisatie van de Nederlandse Hervormde Kerk. In Dagblad Amigoe di Curaçao van 12 Juni jl. schreef Ds. H. W. Kroeze en in dat van 24 Juli Ds. C. Th. Steenstra hier reeds over.

Ds. C. A. Paap schrijft dan:

Blijkens een bericht in „Vrij Nederland" van 1 Juli 1944, afkomstig uit het Amsterdamse blad „Het Handelsblad", heeft het hoogste bestuurslichaam in de Nederlandse Hervormde Kerk in Nederland met algemene stemmen besloten de Synode voortaan op een andere wijze te doen samenstellen. Tot heden wordt de Synode, groot 19 leden, gekozen door de Provinciale Kerkbesturen. Bij het nieuwe besluit zal de Synode gekozen worden door de Classicale vergaderingen, waardoor het aantal leden der Synode aanmerkelijk uitgebreid zal worden. (De classicale vergaderingen zijn vergaderingen waarbij een aantal, in eenzelfde streek gelegen plaatselijke gemeentes vertegenwoordigd zijn door predikanten en ouderlingen een predikant en een ouderling van elke predikantsplaats.)

Hetzelfde bericht vermeldt, dat de Synode eveneens met algemene stemmen besloten heeft te gaan arbeiden aan een hernieuwd kerkelijke belijden der geloofswaarheden.

Dit zijn belangrijke besluiten, die veel invloed kunnen hebben op de toekomstige ontwikkeling dezer kerk.

De genomen besluiten der Algemene Synode hebben nog geen kracht van wet. Zij behelzen wijment der Nederlandse Hervormde Kerk, die uiteindelijke goedkeuring vereisen der Provinciale Kerkbesturen met minstens 2/3 van het uitgebrachte aantal stemmen.

Volgens het betrokken bericht zal de nieuwe regeling, indien de eindstemming der Provinciale Kerkbesturen gunstig uitvalt, niet eerder dan 1 Januari 1945 kracht van wet kunnen krijgen.

Het is zeer wel mogelijk dat vertraging in de afhandeling zal ontstaan nu de oorlog in Nederland woedt."

IN EINDHOVEN WORDT RECHT GESPROKEN.

De eerste Nederlandse militaire rechtbank in bevrijd gebied heeft zijn werkzaamheden aangevangen te Eindhoven met de veroordeling van een burger tot drie maanden gevangenschap wegens het niet opvolgen van het bevel tot het inleveren van de in zijn bezit zijnde wapenen. Dit bericht werd omgeroepen door het vrije Nederlandse omroepstation. De omroeper zeide, dat de rechtbank was opgericht door Nederlandse militaire autoriteiten, niet alleen om overtredingen van militaire wetten te behandelen, maar ook om tijdelijk recht te spreken in burgerlijke zaken (Aneta).